

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ในเรื่องของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือ วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิธีจัดการกระทำกับข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะนำมาเสนอตามลำดับต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาจากประชากร 2 กลุ่ม คือ
  - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2536 จำนวน 213 โรงเรียน จำนวน 213 คน
  - 1.2 ครูอาจารย์ผู้ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2536 จำนวน 213 โรงเรียน จำนวน 213 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษาค้นคว้า ได้จัดกระทำดังนี้
  - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คน จากประชากรจำนวน 213 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม (table of random numbers)
  - 2.2 ครูอาจารย์ สุ่มจากครูอาจารย์ผู้ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยดำเนินการเช่นเดียวกับการสุ่มผู้บริหารโรงเรียนในข้อ 2.1 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จำนวน 280 คน ดังแสดงไว้ใน

ตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แยกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่เป็นหัวหน้าโครงการประชาสัมพันธ์ สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ตัวแปรจำแนกตามขนาดโรงเรียน ที่ปฏิบัติงาน	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารโรงเรียน		
ขนาดโรงเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน	143	94
ขนาดโรงเรียนตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป	70	46
รวม	213	140
ครูอาจารย์		
ขนาดโรงเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน	143	94
ขนาดโรงเรียนตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป	70	46
รวม	213	140

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) เพื่อทราบถึงตัวแปรอิสระเกี่ยวกับตำแหน่ง วิทยุฒิ และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 75 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นภายใต้ข้อสรุปประกอบ 10 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม 9 ข้อ
2. กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน 8 ข้อ
3. กิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์ 7 ข้อ
4. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด 6 ข้อ
5. กิจกรรมการจัดนิทรรศการ 6 ข้อ
6. กิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมระบบประชาธิปไตย 8 ข้อ
7. กิจกรรมวันสำคัญ 8 ข้อ
8. กิจกรรมการแข่งขันกีฬา 7 ข้อ
9. กิจกรรมทำความสะอาดอาคารสถานที่ 8 ข้อ
10. กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม 8 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended questionnaire) สำหรับครูอาจารย์ที่เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตยและผู้บริหารโรงเรียน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้ข้อสรุปประกอบ 10 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน กิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์ กิจกรรมการใช้ห้องสมุด กิจกรรม

การจัดนิทรรศการ กิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมระบบประชาธิปไตย กิจกรรมวันสำคัญ
กิจกรรมการแข่งขันกีฬา กิจกรรมทำความสะอาดสถานที่ และกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

วิธีสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภายใต้
องค์ประกอบที่ศึกษา 10 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน กิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์ กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
กิจกรรมการจัดนิทรรศการ กิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมระบบประชาธิปไตย กิจกรรม
วันสำคัญ กิจกรรมการแข่งขันกีฬา กิจกรรมทำความสะอาดอาคารสถานที่ และกิจกรรม
การอยู่ค่ายพักแรม โดยศึกษาจากตำรา ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจ
โครงสร้างด้านเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตของข้อความและสร้างข้อความให้
ครอบคลุมองค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าวมา
แล้วข้างต้น แล้วนำมาเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบและแนะนำให้
แก้ไขปรับปรุง
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน
พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ความเหมาะสมของภาษา
ที่ใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง และได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วในข้อ 3 ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน
5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบและทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น
(reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่า
ความเชื่อมั่น 0.9800 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นในระดับสูง

6. นำแบบสอบถามเสนอกณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปพิมพ์เพื่อใช้เป็นแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรจริง

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชาไปแสดงต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดยะลา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
2. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ไปแสดงต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา เพื่อขอความร่วมมือในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
3. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนมาแล้ว ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

วิธีจัดการกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการกระทำกับข้อมูลซึ่งได้มาโดยการใช้แบบสอบถาม ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด เพื่อคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปรแล้วหาค่าร้อยละ
2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของแบบสอบถาม เป็นรายข้อและรายองค์ประกอบ แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 10 องค์ประกอบ
3. เกณฑ์การให้คะแนน
  - 3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ เพื่อนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า
  - 3.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของ ไลเคิร์ท (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531 : 189 ;

อ้างอิงมาจาก Likert) แสดงระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบข้อคำถามแต่ละข้อในระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียว คือ น้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับการจัดกิจกรรมน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับการจัดกิจกรรมน้อย
- 3 หมายถึง ระดับการจัดกิจกรรมปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับการจัดกิจกรรมมาก
- 5 หมายถึง ระดับการจัดกิจกรรมมากที่สุด

3.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended questionnaire) สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตยให้ข้อเสนอแนะ แล้วประมวลความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะ โดยเสนอตามลำดับความถี่

4. ประเมินทัศนคติผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินตามแนวคิดของ เบสต์ (Best. 1977 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.0000 - 2.3333 หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.3334 - 3.6667 หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.6668 - 5.0000 หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

5. คำนวณหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อดูความเบี่ยงเบนเป็นรายข้อ และรายองค์ประกอบ

6. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบทักษะของครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยใช้ค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Science) ซึ่งได้ค่าทางสถิติต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (arithmetic mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าที (t-test)
5. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient)

(ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2534 : 97 - 155)